Orel volavý, vzácný migrant v Doupovských horách

Vít Tejrovský, AOPK ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Slavkovský les

Orel volavý, *Clanga clanga* (do roku 2014 *Aquila clanga*) je v České republice velmi vzácně se vyskytujícím a pozorovaným druhem. Patří mezi středně velké orly z čeledi jestřábovitých, který je rozšířený především v Asii a východní Evropě.

Jedná se o palearktický druh, jenž se vyskytuje v širokém pásu od východní Evropy, napříč Ruskem až po Tichý oceán. Evropská populace je odhadována do 900 hnízdících párů. Z okolních zemí hnízdí nejblíže v Polsku, a to kolem 15 párů. V České republice dříve, do počátku 20. století, vzácně hnízdil, nyní pouze zřídka zalétává. (Hudec et Šťastný 2005)

Orel volavý se velmi podobá orlu křiklavému (*Clanga pomarina*). Oproti němu je poněkud větší, tmavší, má mohutnější zobák a působí celkově robustnějším dojmem. Jeho základní barva je tmavohnědá až černohnědá. Z dálky se tak dospělci jeví téměř černí. Mladí jedinci mají bílé konce letek.

Prostředí tvoří nížinné vysokokmenné lesy, vzácně též křovinatá step. Celoročně preferuje okolí vod a mokřadů. Hnízdo staví zpravidla uvnitř lesních porostů. Snáší 1–2 vejce, sedí na nich 42–45 dní, dalších až 60 dní krmí mláďata na hnízdě. Orel volavý se může křížit s orlem křiklavým, smíšené páry jsou poměrně běžné a počet hybridních jedinců může na některých místech dosáhnout až 50 % celkové populace orlů volavých. Kříženci jsou dále plodní.

Potrava je velice rozmanitá, tvoří ji savci, ptáci, plazi, obojživelníci, ale i ryby, větší hmyz a mršiny. Zimoviště leží především v Přední Asii, ale někteří ptáci přezimují i v jihovýchodní Evropě. Zatoulaní jedinci byli výjimečně zastiženi i v západní Evropě, včetně Velké Británie a Pyrenejského poloostrova. Není vyloučeno, že malá část východoevropských ptáků táhne do jihozápadní Evropy pravidelně.

V České republice není od roku 2000 známo více jak 10 pozorování. Většina údajů pochází z Moravy, z Olomoucka. Nejbližší údaje o pozorování orla volavého jsou z oblasti Žatecka a Postoloprt z roku 1960.

Orel volavý. Foto Jan Havránek.

15. a 16. 10. 2017 byl opakovaně pozorován jeden dospělý exemplář orla volavého ve východní části Doupovských hor. Orel se po oba dny pohyboval v oblasti mezi Houštinou a Obrovickou horou v okolí vodní nádrže Sedlec, nad kterou po dobu asi 10 minut kroužil.

Orel volavý je tak další zajímavý a v tomto případě i vzácný druh zjištěný v ptačí oblasti Doupovské hory. ■

Použitá literatura:
AOPK ČR 2018. Nálezová databáze ochrany přírody. [on-line databáze; portal.nature.cz].
Hudec K., Šťastný K. et al. (2005): Fauna ČR. Ptáci 2/I. – Academia, Praha, 572 pp.